



ИЗДАНИЕ НА ФЕДЕРАЦИЯТА
НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ

Година XXIV, брой 3, март 2014 г.

цена 0,50 лв

Продължаваме въпреки трудностите ...

В миналия брой на в. НО ви информирахме за проведения конкурс за най-качествено домашно вино за производители от Монтана и региона, който се реализира вече 45 години от НТС Монтана. За да ви запознаем по-подробно с дейността на организацията разговаряхме с председателя, инж. Иван Митов, като за начало го помолихме за кратка визитка на организацията:

Като професионално сдружение ТО на НТС съществува под различни наименования. В началото през 1965г. е Окръжен съвет на научно-техническите съюзи (ОС на НТС), след това – Дом на науката и техниката-Монтана (ДНТ), а от 1992г. е ТО на НТС-Монтана. Днес Съюзът наброява близо 370 членове: инженери, учени, специалисти и ръководители от фирми и заводи, докторанти, студенти и граждани, организирани в дружества, клубове по професионални интереси и др.

Продължава на стр. 11

Интересен начин за популяризиране на науката са избрали в Монтана – стените на коридорите и стаите са покрити с портрети на най-известните български и световни учени.



Форумът

През март Федерацията на научно-техническите съюзи организира и проведе успешно едно събитие, което показва големите възможности, които крие интелектуалният потенциал, обединен в нейните редове. Националният форум „**Предизвикателствата пред развитието на Република България през програмния период 2014-2020**“ събра десетки представители на инженерната и икономическа мисъл, на държавни и обществени структури, имащи преки ангажименти към управлението и развитието на държавата, които да споделят идеи и виждания за бъдещето на страната ни, да потърсят заедно най-прагматичните подходи за решаване на немалкото проблеми, които България има и трябва да решава в близките години.

В краткото си слово при откриването, председателят на ФНТС, проф. Иван Ячев подчерта: „*В контекста на европейските приоритети считам, че това ще бъде един полезен форум и резултатите от дискусиите ще бъдат полезни не само за участниците в него, а и за България и нейното развитие.*“

Продължава на стр. 2

Вода и енергия

на стр.6

180 години Менделеев

на стр.16

Не се отказваме, въпреки преобладаващото недоверие

на стр.21

Форумът

От стр. 1

В своето експозе по темата, зам.-министърът на икономиката и енергетиката г-жа Анна Янова, каза: „Визията за развитието на българската икономика до 2020 година е за постигане на интелигентен, устойчив, приобщаващ и териториално балансиран икономически растеж, чрез повишаване на жизнения стандарт, въвеждането на конкурентно образование и обучение, социално включване, гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване и повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнессреда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност...“

В краткосрочен план дейността на Министерството обхваща изпълнението на няколко основни задачи, като прилагането на принципа „Мисли първо за малките“, предприемачеството и достъпът до финансиране на малки и средни предприятия, интернационализацията на МСП, уменията и иновациите.

Принципът „Мисли първо за малките“ днес, с малки изключения, не се прилага от българската администрация. На практика неговото прилагане налага да се намалят изискванията или дори да се направят изключения за малките и особено за микропредприятията. Особен инструмент за въвеждане и прилагане на принципа е Тестът за въздействие върху МСП, наричан за кратко МСП тест. Правителството предприе мерки за оценка на въздействие, която да съпровожда всяко предложение за промяна на регулаторната среда. Предстои да се прецизират изискванията към администрацията за това как да се извършва оценка на финансовата, административната и регулаторна тежест за предприятията, да провежда консултации със заинтересованите страни и да предлага алтернативни мерки, които да намаляват тежестта върху малки средни предприятия, включително чрез



по-ниски такси, гратисни периоди и др. инструменти.“

Като втори акцент, г-жа Янова определи стимулиране на предприемачеството и създаването на нови предприятия във високотехнологични отрасли на икономиката, в съчетание с мерките за подобряване на образователното равнище и квалификацията.

Темата за развитие на иновациите също е във фокуса на настоящата стратегия, за което в Бюджета за тази година са предвидени 20 млн. лв. Тя даде примери с български фирми, спечелили проекти в сферата на иновативните продукти, което показва, че възможности имаме.

Като цел в дейността на Министерството тя изтъкна повишаването на качеството на професионалните училища и реализиране на пилотни проекти за дуалната система на обучение.

Накрая г-жа Янова пожела на присъстващите „...с общи усилия да направим България една успешна страна, в която българите да живеят по-добре.“

Петър Киров, зам.-министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията започна своето експозе с признанието, че „сътрудничеството между държавните институции, различните професионални и научни организации е от изключително значение за справянето на нашата страна с предизвикателствата, които стоят пред нея. Стремещът на ръководството на Министерството на транспорта винаги е бил да поддържа диалог със всички заинтересовани страни, а научно-техническата общност е именно

една от заинтересованите страни в развитието на транспортната система в България.“

Той сподели опита на МТИТС и подчерта, че по програма Транспорт 2007-2013 не е допусната загуба на средства от европейските фондове. На бенефициентите са предоставени 4 млрд. лв. като безвъзмездна помощ, като са изплатени над 2,2 млрд. лв. – средства, инвестирани в нашата икономика.

Що се отнася до подготовката на новата програма той съобщи, че са получени коментарите на ЕС по първоначалния проект на Оперативната програма за новия програмен период и през април, след като бележките бъдат отразени, програмата ще бъде изпратена официално. Бюджетът на новата програма е почти 1,9 млрд. лв. с включеното държавно финансиране.



Петър Киров подчерта, че изпълнението на програмата дава възможност на българската научно-техническа общност да се включи съвместно с бизнеса в реализирането на заложените по програмата дейности. „Стремещът е да бъде постигнато равномерно развитие и инвестиции както на видовете транспорт, така и в географски смисъл чрез балансиране на инвестициите в Северна и Южна България.“ Той разказа накратко за приоритетите в изпълнението на планираните проекти и допълни „Секторът транспорт през новия програмен период може да разчита и на допълнителни средства по така наречения Механизъм за свързана Европа, по който имаме около 350 млн. евро допълнително, които можем да усвоим до 2016г.“ Г-н Киров завърши с констатацията,

Продължава на стр. 7

Химиците с идеи за реиндустриализацията

На традиционното месечно събрание на Сборното дружество на химиците, доц. д-р инж. Кирил Петков изнесе доклад на тема „Минералните торове (МТ) в България в периода на прехода 1989-2011 г. – производство, потребление, търговия“. В него той представи резултатите от изследванията на колектив специалисти. На базата на констатациите за възможностите на торовия сектор в началото на прехода и промените в следприватизационния период 2000- 2013г., и като отбеляза, че в периода 2006-2013г. потреблението на торове показва трайна тенденция на нарастване, той обърна внимание на няколко предизвикателства:

- **За производителите на МТ** – Запазване и повишаване на конкурентоспособността – главно чрез намаляване на енергийните разходи и съкращаване на

емисиите на парникови газове.

- **За потребителите на МТ в страната** – увеличаване употребата на МТ с цел преодоляване на дебаланса (съотношението между основните хранителни елементи, съобразено с почвите и отглежданите култури) и големия дефицит в почвата на основните хранителни елементи.

- **За правителството и неговите компетентни органи**

В съответствие с препоръките на ЕК „За европейски индустриален ренесанс“ и на Бизнес форума на индустриалците в България от 23.01.2014г. за „Реиндустриализация чрез конкурентоспособност“ са необходими ефективни мерки/стимули за:

- по-нататъшно намаляване на цените на внасяния от Русия природен газ и задържане ръста на цените на ел.енергия за индустрията;

- ускоряване на изпълнението на проектите за диверсификация на доставките на природен газ, в т.ч. и от български находища/газохранилища;

- приемане на по-ясни и дългосрочни „Правила за либерализация на доставките на природен газ и ел.енергия и на достъпа до националните преносни системи за тях“;

- своевременна реализация на обявения от Правителството индустриален инвестиционен проект „Рестарт на Химко“ - на основата на публично-частно партньорство.

Участниците в събранието изразиха отличните си впечатления от професионално направената разработка и след станалите дискусии приеха анализът с изводите и предложенията, представени в доклада, да бъдат популяризирани във в. „Наука и общество“ на ФНТС и в съюзното списание „Химия и индустрия“. Те ще се представят и на отговорните ведомства и институции, които имат правото и задължението да вземат отношение и да решават подобни въпроси. →

Строителството у нас и перспективите пред него

Камарата на строителите в България, НТС по строителство, ФНТС и Областните представителства (ОП) на КСБ в София и Бургас организираха

семинар-дискусия по най-актуалните въпроси за развитието на бранша.

В приятната обстановка на хотел Аугуста в Хисаря се събраха повече от 50 представители на строителни фирми от цялата страна. Форумът беше открит от инж. Николай Станков, зам.-председател на КСБ и председател на ОП – София и от инж. Николай Киров, председател на ОП – Бургас

Интересните теми, по които възникнаха дискусии бяха обсъдени в два панела:

I панел – „Проблеми и пер-

спективи при реализирането на проекти за развитието на пътна инфраструктура“ и „Предизвикателства при изпълнението на програмите за саниране на остарелия сграден фонд“. Събеседник и лектор беше инж. Мирослав Мазнев – зам.-министър в МРР.

II панел – „Констатирани проблеми при усвояване на европейските фондове през изминалия програмен период и набелязване на мерки за преодоляването им“

„Възможности за строителния бранш през новия програмен период 2014 – 2020 г.“

Събеседници: Красимир Милушев, зам.-председател на ОП на КСБ – София и инж. Георги Спиридонов, член на Контролния съвет на ОП на КСБ - София

Лектори бяха Златко Стефанов – младши експерт в отдел „Програмиране, оценка, информация и публичност, от МРР; Инж. Тодор Стоянов, главен експерт в отдел „Мониторинг и докладване“ към дирекция „Кохезионна политика за околната среда“ МОСВ; Сюлейман Сюлейман, МОСВ.

„Иновации, икономии на ресурси и горива в строителството“, лектор: Сергей Инджов

Препоръките и предложението на участниците в семинара бяха предадени на представителите на двете министерства за обсъждане. Форумът показа, че сътрудничеството между бизнес, наука и администрация макар и бавно напредва.

Светулка Русева

→ И още за „Химко“

В рамките на Националния форум „Предизвикателствата пред развитието на Република България през програмния период 2014-2020 г“, проведен през март във ФНТС, доц. д-р инж. Кирил Петков представи проекта „Възможности и реалности за рестарта на „Химко“. Застъпена е тезата, че от гледище на технически и кадрови потенциал, индустриалният инвестиционен проект при своевременен (до 1 година) рестарт е пазарно обоснован защото:



- в последните няколко години българското земеделие употребява 130 – 140 хил.т./г вносен карбамид - главно от Египет и Румъния, с тенденция за растеж;

- износът на 30 – 50 хил.т./год. карбамид за съседните балкански страни – Турция, Гърция, Македония, Черна Гора и Сърбия е безпроблемен.

Производството и продажбите на амоняк и карбамид от „Химко“ ще са в достатъчна степен **конкурентоспособни** – както на произвежданите в България (от „Неохим“ и „Агрополихим“), така и на внасяните азотни торове. Ето и основните аргументи:

- По-високи *потребителски качества*: за разлика от амониевата селитра, карбамидът е несбиваем и със съдържание на азот 46,3% (в ам. селитра – 34,5%);

- По-висока *енергийна ефективност*: общият разход на енергия за производство на 1 тон амоняк в „Химко“ ще бъде 33,6 GJ/t, а за 2012г. в „Агрополихим“ (АПХ) и „Неохим“ (НХ) той е съответно 40 и 41,4 GJ/t. Енергийните разходи при производството на амоняка представляват 75-80% от разходите, а амонякът е основна суровина за производството на азотни торове;

- *Емисиите на парниковия газ CO₂* при производството на амоняк в Химко ще бъдат 1704 kg/t, а в АПХ и НХ са съответно 2140 и 2314 kg/t – при регламентирано изискване на ЕК от 2013г. за 1619 kg/t.

Инвестиционната възвращаемост на еднократните разходи за извършване на ремонтно-възстановителните работи за рестарт на Химко се очертава на около 3 години, а производителността на 1 лице от персонала след пускане в експлоатация – 220 хил. лв/г.

След кратък анализ на необходимите инвестиционни средства, доц. Петков изтъква **основните ползи** от своевременния рестарт на „Химко“:

- Дългосрочна и устойчива заетост по трудови договори на 550 човека, плюс още 300-400 ангажирани в обслужващи дейности;

- Българските фермери ще получават навреме и при по-достъпни цени най-ефективния азотен тор – карбамид.

- Ще се появи още един устойчив и дългогодишен „Локомотив на икономиката“ в Северозападна България с възможности за по-нататъшен инвестиционен растеж.

Има ли стратегически купувачи? Отговорът е „да“, а кои са ще разберем след провеждане на обявения търг.

инж. **Найден Найденов**

Изявен млад учен в областта на полимерите

Съюзът на химиците в България организира единадесетия поред ежегоден Национален конкурс за наградата „Проф. Ив. Шопов“ за „Изявен млад учен в областта на полимерите“ за 2014 г. Тя е индивидуална, присъжда се само на един участник в конкурса и се състои се от грамота и парична сума от 650 лева. Дава се на млад български учен на възраст до 35 г., за изследвания в областта на полимерната наука, извършени от него (самостоятелно или в съавторство), в България (или частично в чужбина, но по наша тематика).

Специално внимание се обръща на степента на участие на младия учен, кандидат за наградата, в изработването на представените научни трудове, както и



Проф. Шопов и носителката на наградата Елена Корина

на вида на евентуалното му участие в научни срещи и тяхното ниво.

По традиция наградата се връчва на 1-ви март, когато учените от Института по полимери честват своя празник.

На 4.03.2014 г. на тържествено събрание по случай 24 годишнината в залата на Института по полимери на Българската академия на науките бяха обявени резултатите Единадесетия конкурс на Съюза на химиците в България за наградата „Проф. Ив. Шопов“ за 2014 г. за „Изявен млад учен в областта на полимерите“.

Директорът на Института по полимери, доц. д-р Нели Косева откри тържеството и поздрави участниците в конкурса. Председателят на Научния съвет на Института, проф. дхн. Станимир Рангелов съобщи, че в единадесетия национален конкурс са участвали със свои научни разработки следните млади учени:

- Десислава Антонова Маринкова-Калоянова – от ИП на БАН;

- Елена Александровна Корина - от ИП на БАН;

- Емилия Дечева Иванова – от Университет „Асен Златаров“ в Бургас;

- Силвия Станимирова Симеонова – от ИП на БАН;

- Спаска Атанасова Янева – от ХТМУ София.

Предложенията с представените за наградата научни публикации са разгледани от създадена специално за целта комисия. Оценяването и определянето на носител е извършено от Научния съвет на Института по полимери на БАН. Съгласно изискванията и критериите за научните изследвания – оригиналност на идеята, качество и задълбоченост на осъществяването ѝ, обем на изследванията, вид и ниво на списанието, в което са публикувани. Всички кандидати са достойни да получат наградата, тъй като са се представили отлично с научни трудове на високо ниво, публикувани в авторитетни международни списания.

Научният съвет с тайно гласуване е определил наградата да бъде присъдена на **Елена Александровна Корина – от ИП на БАН**

Председателят на Съюза на химиците в България, проф. дтн Венко Бешков връчи наградата, както и грамоти за достойно представяне на всички участници в конкурса.

Н. Найденов



Да отговорим на актуалните потребности

В своята дейност Съюзът по хранителна промишленост към ФНТС непрекъснато се стреми да предлага на членовете си информация и обучения по най-актуалните теми на отрасъла. А те се променят много често, предвид непрекъснато повишаващите се изисквания към храните и напитките. Доказателство за това е и поредният двудневен семинар, проведен през март. Зад темата „Актуални проблеми на хранително-вкусовата индустрия според най-новите изисквания на българската и европейска нормативна уредба“ са скрити лекции на признати специалисти по наистина най-актуалните проблеми на отрасъла:

Изисквания към оценката на риска. Проследимост. Запознаване със стандартите, създадени и прилагани от търговските вериги в ЕС – BRC, IFS и др. за търговия в различните европейски държави и в България. Преход на СУБХ към IFS – беше темата на Надежда Василева, ръководител направление СУБХ в TUV Rheinland България

За актуалните изисквания към етикетирането на храните и определянето на енергийна стойност на храните говори ст.н.с. Хр. Юруков, дт.

Силен интерес предизвикаха и лекциите на доц. д-р Веселка Дулева, дм, сертифициран експерт по международно законодателство по храни, *Хранителни добавки и добавки в храни – регулиране и съвременни законодателни изисквания*, както и на д-р Донка Митарова, началник отдел Граничен контрол към Областна Дирекция по Безопасност на Храните в София – ГИП Летище София, която пък запозна присъстващите с *Изискванията за вноса и освобождаване на хранителни добавки и суровини за тях от животински произход*.

Със законодателството, регламентиращо изискванията към опаковките и актуалните проблеми и решения, свързани с лабораторните анализи на опаковките в България, присъстващите бяха запознати от инж. Майя Стойчева, управител на Изпитвателен център „Алмитест“ в София.

Практична насоченост имаше и презентацията *Как да защитим системата си за самоконтрол пред контролните органи?* на д-р Дора Петлова – главен експерт в дирекция „Контрол на храните и граничен контрол“ при ЦУ на БАБХ.

Присъстващите бяха запознати и с възможностите на фирма „Мерк България“ за осигуряване на качествен и сигурен контрол в производството на храни и напитки с използване на предлаганото от нея лабораторно оборудване.

Актуалните теми естествено предизвикаха сериозни дискусии, а участниците получиха отговори на своите практически въпроси от висококвалифицираните лектори.

Вода и енергия



На 22 март тържествено бе отбелязан Световния ден на водата с участието на експерти, специалисти, учени и вземащи решения във водния сектор. Събитието се проведе с партньорството на Министерството на регионалното развитие и благоустройство, Министерството на земеделието и храните, Университетът по архитектура, строителство и геодезия, Национален институт по метрология и хидрология при БАН, ИПАЗР „Пушкарров“, Global Water Partnership – Bulgaria, Институтът за икономически изследвания към БАН, ФНТС, Българското дружество по големите язовири, Българският национален комитет по напояване и отводняване, Водоснабдяване и канализация ЕООД от Пловдив, Варна и Благоевград.

Инициаторът на този празник, ООН, зададе за тази година темата **Вода и енергия**. Целта е в рамките на посланието „Вода и енергия“ да се съдейства за разработването на политики и рамки, които да послужат като връзка между отделните сектори, водейки по този начин до енергийна сигурност и устойчиво ползване на водите в условията на зелена икономика. Специално внимание се обръща на това да се разграничат най-добрите практики, които да превърнат в реалност

една водно и енергийно ефективна „зелена индустрия“.

Председателят на НТС по Водно дело, Пламен Никифоров, откри празника и поздрави присъстващите като им пожела здраве, ползотворна работа и успехи в отговорната и престижна дейност – съхраняването на водата. Той подчерта, че взаимовръзката вода-енергия е от жизнено важно значение за преодоляване на неравенството и подобряване на битовите условия на милиарди хора на планетата, които живеят в бедни и слабо развити райони. За връзката вода-енергия не е без значение фактът, че за около 90% от използваната прясна вода в световен мащаб е необходима енергия за нейното добиване, транспортиране и пречистване, а 8% от световното производство на енергия се използва за обработка на вода.

Заместник-министърът на околната среда и водите, Атанас Костадинов, приветства аудиторията и я увери, че Министерството, като основна правителствена институция, ангажирана с въпросите за запазване на водните ресурси на страната ни, прилага целенасочена политика. „Водите са едно от основните богатства на България, но за съжаление не са достатъчно добре използвани“ каза той и изрази желание с общи

усилия държавата ни да съумее да разгърне своя потенциал и с помощта на създадените кадри и съоръжения да се поставят нови хоризонти в този сектор.

От своя страна доц. Борис Цанков, зам. декан по научно-изследователската и международна дейност на Хидротехнически факултет в УАСГ също изрази своята загриженост и оптимизъм за възстановяването на прекъснатата линия: „Все повече се чувства загубата на приемственост между опитните експерти и младите инженери. За това съществуват определени обективни причини. Най-вече закриването на големи научно-изследователски центрове от близкото минало.“ Според доц. Цанков усилията за експлоатация, реабилитация и доизграждане на започнатото следва да продължат.

Инж. Марин Антонов, главен секретар на ФНТС, пожела ползотворна работа на всички ангажирани в хидроинженерните науки. Той изрази увереност, че Форумът ще продължи да бъде значимо събитие за водното дело у нас и в бъдеще.

Програмата на Форума продължи с доклади и дискусии в две направления:

НТК – Хидротехническо строителство – реабилитация и надграждане на язовирни стени и съоръжения с модератор проф. д-р Димитър Тошев и **НТК Хидромелиорации – Устойчиво напояване – управление и технологии** с модератор доц. д-р инж. Нели Гаджалска.

Аудиторията бе уведомена за предстоящата Юбилейна международна научно-техническа конференция „65 години Хидротехнически факултет и 15 години Немскоезиково обучение“, която ще се проведе на 6-7 ноември 2014 в УАСГ.



Форумът

От стр. 2

че всички тези средства трябва да се инвестират разумно и възможно най-ефективно.

Споменатият от изказалите се термин „реиндустриализация“ даде повод на проф. Камен Веселинов, председател на Патентното ведомство да започне изказването си с акцента, че „България не е редно да се концентрира само в областта на туризма и селското стопанство, а индустрията отново трябва да бъде особено стабилна част от нейната икономика.“

Като човек, който се занимава с науката и нейното развитие не само в България, а и в органите на ЕС, проф. Веселинов констатира, че „въпросите на науката досега не са стояли в ползрението на нито едно правителство от времето на прехода. – и даде красноречив пример: *Когато през 2009 година започна кризата, на заседание на Съвета по наука в ЕС всички държави обявиха увеличаването на разходите за наука и образование поради настъпващата криза, България обяви намаляване. Това показва начина на мислене, който съществува и досега.*“, което според него не е правилната посока.

Поставена е задача до края на програмния период за науката да отиват 1,5 процента от бюджета. Той смята, че голяма част от средствата трябва да идват от бизнеса и икономиката, но за съжаление в България икономиката не инвестира в наука: „Причината да не инвестира в наука са обикновено краткосрочните цели, които стоят пред икономиката – цели, които изискват пускането на нов продукт, въвеждането на нова технология не след пет години, а сега, веднага. А българският научен фронт е ориентиран да прави дългосрочни изследвания, да търси финансиране за петилетки напред. Това противоречие е очевидно и не се предприемат досега особени стъпки да бъде преодоляно. Ясно е, че нашата икономика има нужда от научна подкрепа, от друга страна е ясно, че тази научна подкрепа не е подкрепа, която

ще се получи след 20 години, а е необходима скорошна подкрепа, скорошни резултати. Това разбира се сваля нивото на изследванията надолу, по-близо до практиката, но моите колеги от научната гилдия би трябвало да се съобразят с това и да отчетат, че България, българската икономика има нужда от научно обслужване. Не просто наука, която излиза с публикации, а наука, от която произтича производство, икономически резултати.“

Според него изобретателската дейност в България също е избутана в периферията и държавата няма отношение към нея. Изобретенията в България са в основната си част плод от дейността на ентусиасти, а не плод от дейността на предприятия. И докато по света основният поток от изобретения идва от големи промишлени предприятия, у нас около 70% от заявките са от ентусиасти.

Той изрази надежда бъдещите правителства да подкрепят приложната наука, която ще подпомогне предприятията, да подкрепят българските изобретатели, които всъщност са в основата на реиндустриализацията на страната.

От името на акад. Стефан Воденичаров, председател на БАН, форумът приветства доц. д-р Яна Спасова, като между другото каза: „В тези трудни и кризисни времена, българските учени от различни институции трябва да обединят всички усилия за търсене на партньорство за научните си разработки както и с бизнеса. БАН винаги си е поставяла за цел да изгради научен потенциал с който държавата да се гордее и който да бъде конкурентоспособен на развитите европейски нации. Учените от Академията, които са активни

участници в рамковите програми за развитие на наука, технологично развитие и иновации, винаги са били отворени за научен диалог и сътрудничество с други организации не само у нас, но и с цялото европейско и световно изследователско пространство за посрещане на новите предизвикателства за развитие на обществото.“

Интересно бе изказването на арх. Бакалов, председател на САБ, съорганизатор на Форума, в което той направи сериозен анализ на целите, които стоят пред обществените организации у нас и възможностите те да бъдат един реален участник в процесите за развитие на страната.

В своето експозе Цветан Симеонов, председател на БТПП се спря на трите основни недостатъка в държавата ни, които, според него, пречат на бизнеса да работи нормално – **първият** е свързан с тежката администрация и свързаната с нея корупция; **вторият** – твърде динамичното в последните години законодателство, което не дава възможност на добрите предприемачи да градят добри планове и да ги реализират и **третият** проблем – достъпът до финансиране, който е ограничен и недостъпен поради тежките лихви по кредитите.

Старт на дискусиите дадоха пленарните доклади на проф. Ячев, който говори за предизвикателствата пред ФНТС през периода 2014-2020 и на проф. Кръстьо Петков и проф. Никола Дурчев, които разгледаха икономическите и техническите науки като двигател за динамично и конкурентно развитие на икономиката. Обсъждането на заложената тематика продължи в три тематични панела, за които четете на 12-13 стр.



ФЕДЕРАЦИЯ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ В БЪЛГАРИЯ

предлага ОФИСИ ПОД НАЕМ

в Национален Дом на науката и техниката
София, ул. Г.С.Раковски № 108

- Офис 503 етаж 5 – 15,60м² цена 187,20лв. (БЕЗ ДДС)
- Офис 423 етаж 4 – 14,78м² цена 147,80лв. (БЕЗ ДДС)

За справки и оглед при главния секретар на ФНТС
1000 София, ул. „Г.С.Раковски“ № 108 п.к.431;
тел.: 02/987-72-30; факс: 02/987-93-60; e-mail: info@fnts.bg

Платформа за бизнес контакти и сътрудничество

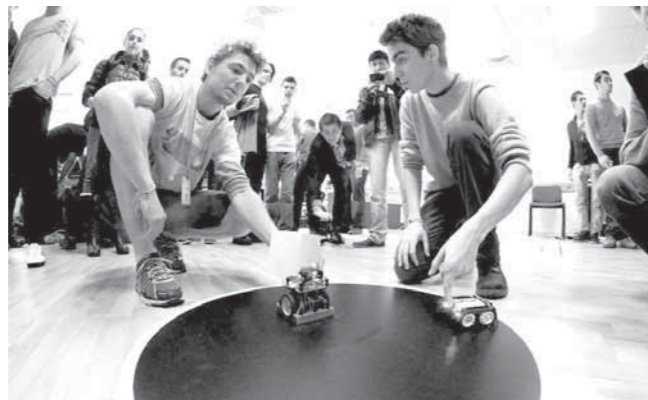
На индустриалната B2B изложба MachTech & Metal, IFAM и Intronika която се проведе от 5 до 7 март 2014 г. в Интер Експо Център – София (ИЕЦ), бяха представени нововъведения в машиностроенето и инструменталната екипировка, автоматиката, роботиката и мехатрониката и в сектора на професионалната и промишлената електроника.

Участие взеха директни изложители от над 10 държави, които демонстрираха продуктите на повече от 120 световни производители на машини и индустриално оборудване.

Посетителите се запознаха с последно поколение металорежещи и металообработващи машини, системи за автоматизация, нови технологии и решения в областта на пневматиката, хидравликата, електроапаратура и инструментална екипировка, позволяваща обработката на хайтек материали и други.

За втора поредна година по време на изложбата се проведе международни двустранни срещи за бизнес коопериране и трансфер – **IndustryMatchMaking 2014г.** Събитието се организира от **Enterprise Europe Network**, най-голямата информационна мрежа на ЕС в подкрепа на малкия и средния бизнес. Срещнаха се фирми от България, Великобритания, Сърбия, Турция, Германия, Гърция, Италия и бяха осъществени повече от 100 срещи, очертаващи хоризонти за потенциално партньорство.

Участниците и посетителите на B2B изложбата имаха възможност да вземат участие в интересна съпътстваща програма, като за първи път се проведе **„Аз, инженерът“** – ново предизвикателство пред младите технически умове. Част от това преживяване станаха повече от 20 високотехнологични компании,



Младежи по време на националното състезание на Робо Лига

които запознаха младите хора със своята дейност и възможностите за реализация в България. Интересът към първия младежки кариерен форум в областта на инженерните науки беше изключителен – участие взеха над 700 млади специалисти, студенти и гимназисти.

Част от програмата беше и националното състезание на **Робо Лига** (<http://roboleague.bg/>). Над 80 участници се изправиха пред предизвикателства в няколко категории. ИЕЦ награди създателите на роботите, които станаха победители в различните категории – „Следене на линия“, „Излизане от 3D лабиринт“ и „Мини сумо“. Категорията „Freestyle“ даде възможност на публиката да избере своя фаворит.

Съюзът по автоматика и информатика „Джон Атанасов“ участва традиционно на Индустриалната изложба със свой щанд, на който представи дейността си. Особен интерес предизвикаха предстоящите събития, които САИ ще организира през 2014 г. – семинари, конференции, симпозиуми и други.

В рамките на изложбата се проведе и традиционният семинар **„Енергийна ефективност и автоматизация“**, организиран от ФНТС,

САИ „Джон Атанасов“ и клъстер „Мехатроника и автоматизация“. Семинарът беше ръководен от председателя на САИ акад. Васил Сгурев и бяха представени следните доклади:

■ **Системи за енергиен мениджмънт и изискванията на Закона за енергийна ефективност** от ст.н.с. д-р инж. Димитър Баев, уп-

равител на Енергийноэффективни системи ЕООД, изп. директор на Асоциацията на енергийните инженери – България, член на УС на НТС по енергетика.

■ **Стандарти в областта на енергийния мениджмънт, бенчмаркинг и качество на енергията** от д-р инж.

Здравко Георгиев, изп. директор на Софийската енергийна агенция и председател на ТК 79 Електроенергетика на Българския институт по стандартизация.

■ **Решения за енергиен мониторинг и мениджмънт** от Марин Шишков, фирма ВиВ ИЗОМАТИК ООД.

■ **IS IT GREEN – проект за енергийноэффективни информационни технологии** от Албена Антонова, асистент в СУ „Св. Климент Охридски“.

На семинара присъстваха над 30 специалисти от университетите и бизнеса. Проведе се интересна дискусия за изискванията на Закона за енергийна ефективност, стандартите, системите и решенията за енергиен мениджмънт, енергийния мониторинг и енергийноэффективните информационни технологии.

Участието в изложбата и организацията на семинара в рамките на Индустриалната изложба станаха възможни благодарение на традиционното сътрудничество между Агенция Булгарреклама и САИ „Джон Атанасов“.

Повече информация можете да откриете на <http://machtech-metal.bg/bg> и <http://iec.bg/bg>.

Мариана Доцинска

В помощ на бизнеса



Повишаване производителността и адаптивността на работната сила в две фирми от хранителния бранш – „Анимекс 98“ ЕООД София и „Томи“ ООД – Димитровград и в Съюза по хранителна промишленост към ФНТС, посредством предоставяне на качествено професионално обучение на служителите им

– това бе основната цел на проекта по схема “Квалификационни услуги и обучения за заети лица – фаза 3” - “Обучение, развитие, професионализъм”, реализиран от СХП.

На специална пресконференция главният секретар на Съюза, инж. Соня Бургуджиева, представи специфичните цели на проек-

та и резултатите от изпълнението му:

„Специфичните цели на проекта бяха:

- да се предостави възможност на 107 заети лица във фирмите „Анимекс 98“ ЕООД и „Томи“ ООД да придобият професионална квалификация, чрез което да се допринесе за повишаване на производителността им и за тяхното бъдещо професионално развитие;

- да се повиши квалификацията и да се усъвършенстват практическите умения на 107 служители на фирмите „Анимекс 98“ ЕООД и „Томи“ ООД, чрез организирането и провеждането на професионални обучения по след-

Състояние и развитие на рудодобива в Родопите

През март Федерацията бе домакин на семинар на тема **„Състояние и развитие на рудодобива в Родопите“** с лектор проф. д-н. Николай Вълканов. Събитието, организирано от НТС по МДГМ, се проведе при широка публичност и със специалното участие на видни геолози, минни специалисти и металурзи.

Проф. Вълканов направи обзор на рудодобива в Родопите от последните 15-20 години досега. Според направения анализ, след периода на ликвидацията на рудодобива в региона, затварянето на рудници и отпадането на свързаните с отрасъла преработващи и поддържащи мощности от този ресурсопределящ сектор, ситуацията след 2002 г. е започнала да се променя в положителна посока.

Благодарение на дадената законова възможност за отдаване на концесия на находищата за подземни богатства или чрез приватизация на предприятия от отрасъла, се създадоха предпоставки на редица предприемачи (предимно български търговски дружества), да инвестират в минно-добивните дейности, като перспективни за родната икономика.

Какво е състоянието на рудодобива на оловноцинкови руди в Родопския басейн в момента? Дружествата „Минстрой-Холдинг“ АД, „КЦМ- 2000“ АД и „Върба-Батанци“ АД (обединяващ потенциала на първите две), притежават мажоритарния пакет от концесионните права за добив на Рb/ Zn руди от находищата в Родопите. Това са „Южна Петровица“, „Ан-



друю-Шумачевски дол“, „Мързясев“, „Джурково“, „Говедарника“, „Крушев дол“ и „Петровица“. Добивът на руда от тези находища през 2013 г. е 578 000 тона, с ръст от 8% спрямо предходната, като тенденцията се запазва. Два пъти по-добри са резултатите от преработката на рудата до концентрат, резултат от по-ефективно и качествено производство в обогатителните фабрики.

Постигнатото в последните години е резултат на управленче-

→ ните специалисти: „Производство на хляб и хлебни изделия“, „Продавач-консултант“, „Снабдител“, „Производство на захар и захарни изделия“, „Административно обслужване“;

- да се повишат езиковите компетентности по английски на 8 служители на Съюз по хранителна промишленост към ФНТС;

- да се промотира проекта, добрите практики и резултатите от него сред широк кръг от заинтересовани страни.

Заетите имаха възможност да вземат участие в гъвкаво и адаптирано към техните нужди обучение, което ги направи по-конкурентноспособни и лесно адаптиращи се към бързо променящите се условия на пазара на труда. Учебният материал беше съобразен с техните нужди и спецификата на работа във всяка една от компаниите. Практиката по всички професионални обу-

чения, включени в проекта, се реализираше на работното място.“

Инж. Бургуджиева подчерта, че придобитите от страна на всеки от участниците допълнителни знания, умения и компетенции са фактори за тяхното успешно трудово представяне дълго след като проектът е приключил и представляват добра основа, върху която те да надграждат своите професионални и личностни умения в бъдеще. Тя добави, че мотивацията на обучаваните е проличала най-силно на държавния изпит по теория и практика, където те са показали много добри знания. Средната възраст на участниците е 50 години, като 10% са с висше образование, 86% са със средно и 4% с основно. От всички завършили успешно обучението, 49 са мъже и 55 жени.

В края на своето експозе, инж. Бургуджиева благодари на партньорите си по проекта Васил

Спасов – управител на „Анимекс 98“ ЕООД София и Антон Тончев, управител на „Томи“ ООД Димитровград, които са оказали голямо доверие на Съюза и още при кандидатстването за Проекта са се съгласили да станат партньори.

„Не на последно място искам да спомена и многобройния екип от преподаватели по практика и теория, да им благодаря за големия професионализъм и голямото търпение, които имаха по време на това обучение: инж. Мария Янкова, Николай Николаев, Минка Сивкова, Доника Крушарска, инж. Лидия Доника, инж. Цецо Григоров, Алина Попова и др.“

След експозето инж. Бургуджиева отговори на въпроси на журналисти и колеги от други научно-технически съюзи относно организацията и трудностите при изпълнението на проекта.



→ ския опит, въведените финансов контрол и организация на производство, рационалното насочване и управление на инвестициите, което дава увереност на менажерския екип да търси перспективи за развитие на рудодобива на Pb/Zn руди и на благородни метали.

В краткосрочен план още през настоящата година, след едногодишно възстановяване на находище „Върба-Батанци“, за което до момента са инвестирани около 15 млн.лв., ще започне добива на руда. Очаква се добив на 72 000 тона руда и производство над 5 000 тона концентрати.

В следващите две години ще бъде възстановен добивът и от находища „Печинско“ и „Шахоница“ с планирани аналогични производства. Остатъчните ресурси от полезни изкопаеми в тези три находища възлизат на 8 мил.т. руда, на стойност близо 1 000 мил. долара по сегашни цени на Л.М.Б.

Развитието в инвестиционната политика е насочено в две на-

правления в рудодобива:

- Намиране на технически ефективни и икономически целесъобразни решения за действащите минни мощности, където ще се съчетават техниката и технологиите от 50-те години на миналия век със съвременните такива. За новите мощности стремежът ще бъде въвеждането на нови, по-ефективни технологии и техника.

- Инвестициите в преработката на рудата са насочени в сферата на енергийната ефективност и намиране на най-рационални технологични параметри, в процеса на обогатяване, чрез съвременни начини на смилане на рудата и прилагане на реагенти за по-високо процентно извличане на метала.

В тази връзка предстои разработване на собствена програма съвместно със специалисти от Санкт Петербург за определяне на нови технологични регламенти за обогатяване на нашите руди.

Друго направление в разви-

тието на рудодобива е свързано с търсенето и проучването на нови ресурси на полезни изкопаеми. Предстои издаването на разрешения за такива дейности от Министерство на икономиката и енергетиката за заявени площи: „Илинден“ в близост до находище „Върба“ за Pb/Zn руди и за благородни и редкоземни метали от „Черешките“, Община Смолян и „Орлица“, Община Кирково.

В заключение проф. Вълканов каза, че развитието на рудодобива на полиметални руди през следващите 10-15 години ще върви с устойчив ръст около 10% годишно, като инвестиционната политика ще се насочва в технологиите за добив и преработка на рудата, за да се подобри конкурентоспособността в бранша.

За повече информация:

НТС по минно дело, геология и металургия,
Тел./факс: 02 986 13 79;
E-mail: nts_mdgm@abv.bg,
mdgm@fnts.bg



Момент от конкурса за най-добро домашно вино.

От стр. 1

Кои са основните акценти във вашата дейност, които бихте искали да отбележите?

Подпомагаме своите членове при реализирането им като специалисти и в повишаването на тяхната творческа и професионална квалификация. Съюзът организира и участва в провеждането на научно-технически конференции, симпозиуми, семинари, дискусии, изложби, панаири, консултации и др. Също така, ние сътрудничим с националните и териториални сдружения на ФНТС, средни и висши училища, организации в страната и чужбина. Поддържаме връзки с неправителствени организации в областта и страната по провеждане на дейности от взаимен интерес.

Има ли интерес към вашата дейност от страна на младите хора и предприемате ли инициативи за тяхното привличане?

За привличането на младите всяка година се провеждат конференции с научна тематика, като в тях активно участват студенти и преподаватели от ВУЗ-овете в страната и от средните училища в региона. Провеждаме посещения на ученици в университетите, за да се запознаят с условията и видовете обучения. В ДНТ Монтана изградихме изложба с фотоси и материали на видни наши и международни учени. Изложбата се посещава от граждани, ученици, студенти и преподаватели от средните училища и ВУЗ с научна цел. Поддържаме контакти и осъществяваме размяна на работни групи с чуждестранни висши училища от Македония,

Продължаваме въпреки ...

Сърбия, Русия и др.

Нещо любопитно от историята на Организацията...

През 2005г. тържествено отбелязахме 280-тата годишнина от създаването на Руската академия на науките, която е открита по инициатива на император Петър Първи. Събитието бе творческа среща на няколко поколения представители на научните среди от страната и чужбина.

През 2007г. чествахме 300 години от рождението на великия учен Леонард Ойлер и проведехме научен семинар с участието на учени от всички ВУЗ в България, от БАН, както и от Сърбия и Русия.

През 2008 г. в ДНТ, ФНТС, ДНТ Казанлък, ТО на НТС Варна, ТУ Варна, и Консулството на Русия във Варна организираха честване на 77-годишнина на руския космонавт и учен Георгий Гречко, който бе награден със званието „Почетен член на ТО на НТС Монтана“. В знак на дългогодишното ни сътрудничество Руската федерация награди с „Почетен гост на Русия“ председателя на УС на ТО на НТС инж. Дамян Тодоров и секретаря на ТО на НТС Монтана – инж. Иван Митов. През есента на същата година се прове-

де 150-годишнината от рождението на великия славянски изобретател и учен Никола Тесла, съпътствано с международна научна сесия в ДНТ-Монтана, на която участваха представители на Нишкия и Белградски университет, Московски академии и университети, директорът на музея на Никола Тесла в Белград, Председателят и Главния секретар на Съюза на инженерите и техниците на Сърбия, ръководството на ФНТС в България, представители на Националните НТС, Русенски университет, Варненски ТУ, Габровски ТУ, Пловдивски университети, ТУ-София, МГУ, ЛТУ, ХТУ, БАН, Областното и Общинско ръководство на Монтана, студенти и ученици от висши и средни училища. ТО на НТС издаде и книгата „Никола Тесла – живот и научна дейност“ с автори инж. Дамян Тодоров, инж. Иван Митов и Мара Бонава.

Как виждате перспективите за НТС Монтана?

Въпреки настоящата криза и трудностите, ние се стремим по всякакъв начин да продължаваме нашата дейност за подпомагане на членовете ни и за издигане авторитета на териториалната ни организация и ФНТС.

Снежанка Христова

Общо събрание на САИ „Джон Атанасов“

На 12 март 2014 г. в Националния дом на науката и техниката се проведе Деветото общо събрание на Съюза по автоматика и информатика „Джон Атанасов“ (САИ). То беше открито от председателя на УС на САИ акад. Васил Сгурев, който поздрави с Добре дошли всички делегати и гости и направи кратък преглед на дейността, целите и задачите на Съюза.

Общото събрание почето паметта на доц. д-р инж. Емил Божанов, по повод две години от кончината му. Доц. Божанов беше инициатор и един от създателите на САИ „Джон Атанасов“ през 1991 г., негов първи председател и дългогодишен изпълнителен директор със значителен принос за цялостната полезна дейност на Съюза за развитието на автоматиката и информатиката.

На Деветото общо събрание на САИ „Джон Атанасов“ акад. Васил Сгурев беше преизбран за председател, а доц. д-р Бенислав Ванев – за заместник председател и изпълнителен директор на САИ. За председател на Съюзния контролен съвет беше преизбран доц. Димитър Цанев. Чл.-кор. Минчо Хаджийски остава главен редактор на сп. „Автоматика и информатика“. Проф. Людмил Даковски е новият главен редактор на сп. Information Technologies and Control. Акад. Кирил Боянов става почетен главен редактор на списанието на английски език.

Форумът

Както обикновено става при подобни форуми, същинската работа се съсредоточава в дискусионните панели, диференцирани по тематика.

Първият панел се проведе под надслов „Икономическите и техническите науки – двигател за динамично и конкурентоспособно развитие на икономиката“ с модератор проф. Кръстьо Петков, председател на УС на СИБ.

Бяха представени изключително компетентни разработки по актуални теми от български и европейски експерти, което предизвика голям интерес сред присъстващите представители на различни научно-технически съюзи във ФНТС, както и на експерти от държавната администрация – МИЕ, МЗХ и научната общност, неправителствени организации и др.

Д-р инж. Мая Нинова от Дирекция „Развитие на селските райони“ в МЗХ представи Проект на Оперативна програма за развитие на селските райони (2014-2017 г.) и трябваше да отговори на голям брой въпроси за възможностите за кандидатстване по ОП, както и за бъдещето на отрасъла и все по-успешното усвояване на фондовете.

Темата „Високотехнологични индустриални паркове – двигател на чуждес-

транни инвестиции и устойчиви работни места“, по която даде изчерпателна информация Владислав Кънчев от Индустриална зона „Тракия“ в Пловдив, бе посрещната с интерес предвид неоспоримите възможности, вече реализирани от този екип, за икономическото развитие на Пловдив.

Германският гост на СИБ и на ФНТС, д-р Детлеф Кухенбекер, изпълнителен директор на „Интеграл Консулт“, Германия, сподели своя опит за трансфер на работна сила при организационно реструктуриране, като разгледа казуса с „Практикер“, доказвайки възможността за гъвкавост и предприемчивост при съкращаване на работници. Примерите показват, че има какво да научим от германското законодателство за управление на фирми и социалната отговорност.

Участниците във форума бяха запознати от Йосиф Аврамов с ролята на Съвета за иновации и енергийна ефективност при БТПП за осъществяване на контактите между представители на бизнеса и на науката, а д-р Либерт Явашев представи експертно мнение

по проблемите на енергетиката. Изказаха се различни мнения и оценки относно ситуацията в енергийния сектор и възможностите за влияние от НПО.

За промените в политиката на подпомагане на ЕС и влиянието върху отделни сектори на българското земеделие говори доц. д-р Божидар Иванов от Института за аграрна икономика към Селскостопанска академия – София. Той направи няколко основополагащи заключения относно новата ОСП и нейният ефект върху състоянието и бъдещото развитие на българското селско стопанство.

Големият интерес и проявената активност от страна на участниците показва необходимостта от провеждане на такива форуми, където се предоставя важна информация от икономическата и научната сфера от отлично подготвени експерти и се обсъждат съвместно най-актуални теми от съвременния живот.



Всички коментирани по-горе презентации са на разположение на желаещите в офиса на Съюза на икономистите в България.

Въз основа на дискусиите и форума като цяло, проф. Кръстьо Петков формулира следните изводи:

1. *Интеграцията на експерти от икономическите и техническите науки на такива форуми мултиплицира ефекта.*

2. *Осъществен бе сериозен и стимулиращ обмен на информация, инициативи и резултати с фокус енергетиката и селското стопанство.*

3. *Държавните институции се представиха бледо и изгубиха ценен източник на независими оценки и идеи.*



Веселин Илиев от Българската стопанска камара представи Enterprise Europe Network (EEN) – инициатива на Европейската комисия, Генерална дирекция „Предприятия и промишленост“, която стартира през



Работата на **втория панел**, под надслов „Технологии, иновации, конкурентоспособност – интелигентен растеж“ бе водена от доц. д-р инж. Бенислав Ванев и д-р инж. Бойко Денчев. Присъстваха над 40 представители на министерства, национални агенции, съюзи, фондации, фирми, клубове, университети, БАН и други.

Доцент Бенислав Ванев направи въстъпление по темата и постави основните проблеми при технологиите, иновациите, иновативните предприятия, моделите на иновации, конкурентоспособността, факторните условия, условията на търсенето. Доц. Ванев запозна присъстващите с интелигентната специализация, индустриалната и иновационната политика, както и с предизвикателствата пред развитието на Република България.

2008 г. Оперативното управление на мрежата се осъществява от Изпълнителната агенция за конкурентоспособност и иновации (EACI). EEN се съфинансира от Програмата за конкурентоспособност и иновации (CIP) на ЕС, а след 2014 г. – от програмата COSME. Цели увеличаване на конкурентоспособността и иновативния потенциал на ЕС чрез насърчаване на продажбите на нови продукти с по-висока добавена стойност както в рамките на ЕС, така и за трети страни.

Иновационната стратегия за интелигентна специализация беше представена от Емилия Радева, началник отдел в Министерството на икономиката и енергетиката. Г-жа Радева запозна присъстващите с фазите на

реализация на стратегията, иновационното представяне на държавите членки на ЕС, иновационния индекс на България, както и стратегия „Европа 2020“ – двигатели за растеж, предизвикателствата пред интелигентния растеж. Стратегическите цели са повишаване на конкурентоспособността на икономиката и ефективно използване на ресурсите. Изказването засегна ефективното и координирано управление на иновациите, стимулирането на иновационната активност на предприятията, на системата за научни изследвания, формирането на човешкия капитал, развитието на интернет средата, електронното управление, изследванията и инициативите за устойчив растеж, ползването на природния капитал и други.

Богдана Ваташка, директор на дирекция „Програми и проекти“ на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия представи Националния иновационен фонд, който стартира своята дейност през 2005 г. по решение на Министерския съвет в изпълнение на Мярка 1 от Иновационната стратегия на Република България. Фондът е финансова схема за подкрепа на иновативни предприятия, която се реализира в периода 2009-2013 г. Дейността на фонда е регламентирана с Правила за управление

на средствата на НИФ, утвърдени със заповед на министъра на икономиката и енергетиката. Г-жа Ваташка запозна присъстващите с органите за управление и администриране на фонда, типовете проекти за субсидиране, условията за кандидатстване и изпълнение. Основна цел на фонда е да насърчава научноизследователската и развойната дейност на предприятията и да стимулира сътрудничеството наука – бизнес. Пряката цел на фонда е да насърчи реализацията на научноизследователски развойни проекти и проекти за техническа осъществимост, инициирани и реализирани в добре работещи предприятия, с цел усвояване на нови или усъвършенствани продукти, процеси или услуги, насочени към засилване на икономическата ефективност.

Срещата протече при голям интерес и активно дискутиране на по темите, представени в презентациите.



Третият панел бе посветен на темата „Актуални задачи пред ФНТС и другите НПО за постигане на националните цели за икономическото развитие на Р. България“

В него също се проведе оживена дискусия за това как и по какъв начин да развиваме нашите разнообразни форми на научно-техническа дейност. Обсъдени бяха предстоящите задачи на Федерацията и необходимостта от синхронизирането им с новите предизвикателства и отговорности за реализирането на Програма 2014-2020 г.

Г-ца Евелина Васкова направи конкретни предложения за по-активно включване на Федерацията и нейните членове в работата на различните обществени съвети към държавните органи, общинските администрации и др. Разработването на мнения и становища по важни технически и икономически въпроси, по обсъждани законопроекти и други актуални теми с национално и териториално значение ще допринесе за тяхното успешно решаване и за издигане авторитета на нашата организация.

Представена беше и идеята за създаване към Домовете на техниката, както на национално, така и на териториално ниво, на нова форма за приобщаване на младите хора, чрез организиране на Клубове за млади таланти. В тях да се включват деца и младежи, постигнали добри резултати и получили отличия в различни конкурси и състезания. Тук голяма роля ще има Комисията за младежта към УС на ФНТС, чиято активна дейност бе представена от инж. Кремена Деделянова.

Проблемите на образованието и в частност тези на професионалното обучение, което е една от основните дейности на Федерацията бяха представени аналитично в доклада на инж. Здравко Цанков. Предложено бе да се организира широко обсъждане на всички законови и нормативни промени, свързани с организирането и провеждането на обучението и поддържане на много по-тесни делови контакти съответно с МОН и НАПОО.

В доклада на г-н Иван Попов, дългогодишен секретар на Съюза на икономистите в България бе проследена дейността на Съюза от неговото съз-

даване досега. Представен бе неговият принос в изграждането и развитието на икономиката на съвременна България и богатите възможности, които има Съюзът със своите ерудирани и компетентни членове, да участва в реализирането на амбициозните задачи, заложили в икономическата Програма - 2014-2020 г.

В оживената дискусия взеха участие и други активисти от националните и териториалните сдружения. Направено бе конкретно предложение за активизиране и усъвършенстване на дейността на членовете на Федерацията, чрез разработване на тематичен план, включващ важни научно-технически и икономически мероприятия, чието разработване се финансира на национално ниво и се осъществява на конкурсно начало.

Обсъдени бяха и редица други възможности за усъвършенстване на взаимоотношенията, както между сдружителите във Федерацията, така и с други творчески организации в страната и в чужбина. Убедени сме, че резултатът от тези наши действия би имал много по-голям ефект ако обединим усилията си и с други неправителствени организации за реализирането на отговорните задачи, поставени в Програмния период 2014-2020 г.

В заключение беше направен извод, че и днес Федерацията на НТС и нейните членове, независимо от трудните социално-икономически условия, продължават да изпълняват мисията, завещана ни от нашите предци, като полагат системни усилия за развитие на професионализма, конкурентоспособността и високата обществена ангажираност на инженерно-техническите и икономическите кадри в научното, технологичното и иновационното развитие на страната. Като се имат предвид нашите големи възможности, както на национално, така и на местно ниво, ние можем да бъдем коректен партньор и активна страна в развитието и обогатяването на връзките и взаимодействията с държавните институции, бизнес-формациите, с неправителствените организации.

Въз основа на дискусиите ФНТС ще подготви документ с изводите и препоръките по дискутираните теми, който ще бъде предоставен на съответните държавни и обществени органи. Документът ще публикуваме следващия брой на в. НО.

Ценовата война: ДКЕВР срещу електроразпределителите

Електроразпределителите, заедно с държавния монополен доставчик НЕК заявиха, че трябва да се повишат приходите им, за да могат да работят без прекъсване. Според пазарната логика, постъпленията може да се осигурят, ако се повишат цените на тока. Група депутати от управляващото мнозинство твърдят обратното: токът следва да поевтинее още, за да са доволни потребителите. Тяхната позиция, подчинена на социално-популистката логика, се споделя от ДКЕВР – регулаторния орган, който по закон би трябвало да е независим, но на практика е послушно оръдие на политиките.

Тихата/студена война между регулатори и ЕРП-тата се води от години. Но през последните 18 месеца тя прерасна в гореща. Без много да се церемони с партньорите от електроразпределението, ДКЕВР свали на три пъти цената на тока. Говори се и за четвърто намаление. Както при всяка война, наблюдавахме открити сблъсъци (справка, миналогодишните януарски протести). Имаше и временни примирия, контактни групи, дипломатически совалки. Към днешна дата държавата силово надделява в ценовата битка. Министърът на икономиката и депутати дори заплашиха частните енергийни дружества, че ще сезират прокуратурата, ако не се издължат към държавната НЕК!

Само че победата на политиките над бизнеса може да се окаже пирова. Заигравайки с потребителите, лобистите от парламента и ДКЕВР нанасят неотразим удар върху енергоикономиката. Свалянето на цените под себестойността неминуемо ще предизвика срив по цялата верига на доставките и разпределението. Което окончателно ще постави националната икономика на колена. Задава се втори кръг на кризата, съпроводен със загуба на работни места, стагнация, бедност, емиграция.

Може ли да се избегне тази високорискова ситуация и да се предотврати нова вълна от социално недоволство и политическа деста-

билизация? Да, но при едно условие: диалогът с ДКЕВР и неговите политически надзорници да се води оттук нататък на езика на икономиката. Или – поне с аргументи, присъщи на здравия разум. Това е причината, поради която в следващите редове си позволявам директно да назовавам нещата със собствените им имена и да отправям преки питання към подстрекателите и участниците в ценовата война.

1. Факт е, че българските политици преднамерено генерират негативни обществени настроения към един финансово-технически проблем: цената на тока, за да го отклонят от истински важния за България дневен ред.

А той е: защо енергетиката е под контрола на политико-корпоративни лобита, които доведоха този ключов отрасъл до колапс; защо няма поминък в периферните градове и села; защо не расте икономиката и не се създават работни места; защо новите индустрии бягат от България, а заплатите са мизерни и несигурни?

Икономическата истина е, че цената на тока у нас е най-ниската в Европейския съюз. (<http://www.iea.com/blogosphere/household-electricity-prices-in-the-eu?clid=CM2gkdrTgr0CFenjwgodfnkA3A>). Щеше ли някой в България да се интересува от това, колко струва електричеството, ако хората имаха доходи, които им позволяват да си купят лекарства, хляб, вода, светлина и топлина? И тъй като доходите на българите съзнателно се държат на най-ниско ниво в Европа, чрез административни манипулации се субсидира енергийно бедното население. Икономическият анализ показва категорично – да отнемеш парите за инвестиции на електрическите мрежи (пряко следствие от поръчковото сваляне на цените), да спестиш левчета от разходите на всеки потребител, е не просто nonsens – а гарантиран начин да убиеш мрежовата енергоиндустрия и да ограничиш още повече търсенето. Което вече се случва на енергийния пазар: вършен и вършен.

Прикриването на истината за силовото намаление на цената на тока ще върне назад електроподаването в цели региони на България с десетилетия. Това ще се случи въпреки огромния излишък на електропроизводство, който имаме. Без редовни и адекватни по обем инвестиции аварията по мрежите с ниско, средно и високо напрежение бързо ще станат всекидневие. Първите симптоми вече са налице.

Българските политици носят отговорност и за това, че намалението на цените на тока под себестойността разделя българите на граждани и селяни по качество на живот. Да го кажем честно – именно малките и периферните населени места са големите потърпевши от командното намаляване на цената на тока. Инвестициите, необходими за качествено електрозахранване и сега не достигат до селските райони. Същевременно мрежите в големите градове бяха рехабилитирани през последните години и са в по-добро състояние. В периферните селища електроразпределителната мрежа е от времето на Априлския пленум.

2. Докога ДКЕВР и неговите работодатели ще държат регулацията в енергетиката напълно непрозрачна!

Какви тайни се съдържат в процедурите и разчетите и от кого се крият? Никой не знае обосновани ли са трите решения на ДКЕВР от 2013 г. за намаляване на цената на тока, защото са взети на тъмно. На обсъждания на цените в т.нар. обществени съвети държавни и частни енергийни компании вкупом доказваха с числа, че ценовите намаления ще разрушат финансовото равновесие в енергийната система. От другата страна на масата – никакъв отговор, никакъв експертен коментар. Маниерът на ДКЕВР е да мълчи – загадъчно! Наскоро ръководителят на държавната комисия си позволи да заяви на всеослушание, че знаел резултатите от одита на ЕРП-тата, но нямало да го съобщи публично! Не ни ли върща тази практика във времената,

когато партията-държава взимаше единствено правилните решения, а народът, масите, бяха длъжни безропотно да ги изпълняват!

Купищата проверки и одити, които прави ДКЕВР на енергийните дружества, са напълно административни и нямат нищо общо с изискването за обективен анализ на дейността на компаниите. Има ли случай Комисията да е направила полеви изследвания – на място, в генераторните зали, в подстанциите, в трафопостовите и складовете, а не на хартия – на реалните разходи, които правят НЕК, ЕСО и ЕРП-тата? Излиза, че ДКЕВР взима решения в кабинетите по документи, на око, без да проверява какво реално стои зад числата в таблиците?

3. Защо българското законодателство не изисква от ДКЕВР да посочва последиците от своите решения за цените.

Което означава, че европейските принципи за прозрачност и предвидимост на последствията грубо се потъпкват в енергийния сектор. ДКЕВР нито веднъж не е обявявал публично някакъв анализ на състоянието на централите и на електромрежите, за да обоснове защо намалява или увеличава цената. Искаме да знаем как например ще се отрази на поддръжката на АЕЦ Козлодуй намалението на цената за разполагаемост от 22,45 на 22,11 лв./МВтч, а на цената на пренос през мрежата високо напрежение на ЕСО от 9,71 на 4,15 лв./МВтч? Експертите вече казаха своето мнение – този път води до финансова катастрофа, до спиране на инвестициите и безконтролно намаляване на средствата за рехабилитация. ДКЕВР продължава да мълчи по темата; а и законът не изисква от Комисията да излиза с прогнози, как фиксираните от нея цени ще рефлектират върху индустрията. Тогава кой носи отговорност за некомпетентните решения?

Колективната безотговорност, затварянето между институционалните стени в определянето на цените на тока ще ни струва страшно скъпо. По-точно – ще ни

струва шоково увеличение на цените на тока, в рамките на 1 до 3 години, броено от днес. Апропо, финансовата война между НЕК и ЕРП-тата, започнала преди дни, отначало докрай е провокирана от некомпетентните решения на ДКЕВР. Затова настоявам: решението, вземани от държавния регулатор, да бъдат персонализирани. Да е ясно кой от членовете как е гласувал и защо е подкрепил един или друг ценови вариант. В крайна сметка при нанесени щети съдът е този, който трябва да реши: каква да е мярката на отговорност на комисиарите, т.е. да установи от къде е дошла грешката: поради обективни обстоятелства, калпав анализ или просто заради професионална некомпетентност.

4. Предупреждавам, че цените в енергетиката, фиксирани административно и едностранно от ДКЕВР, убиват шансовете за високотехнологична индустриализация на България.

Няма нормативен акт, който да задължава ДКЕВР да гарантира чрез цените на тока безаварийна работа на енергийната система и на растящи инвестиции в нейното развитие. Няма обаче и луди инвеститори, които да строят цехове и заводи в градчета и села, които се захранват само от една електропроводна линия. Затова си тръгват от България. Светът е широк, конкуренцията между държавите е жестока.

Постоянно ни пробутват нелепици за това, че енергийните дружества можели по някакъв магически начин да се самофинансират, да взимат милиарди кредити, за да инвестират за модернизация на енергийната система. Това е друг икономически nonsens. Нито една банка по света няма да даде инвестиционен кредит за енергийна система, в която реалната норма на възвращаемост е отрицателна. А и как въпросната банка ще гарантира парите си? Като продаде реакторите на АЕЦ за скрап, или свали медните проводници от улиците и ги предаде за вторични суровини?

5. Може ли някой от управля-

ващото мнозинство да обясни, защо у нас не се борави с понятието енергийна бедност?

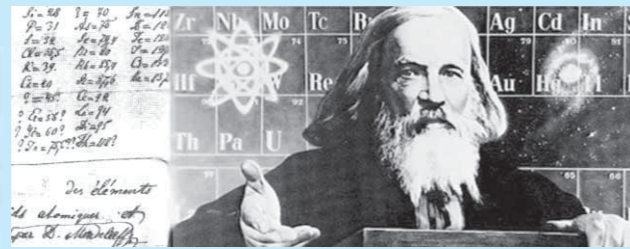
В ЕС то служи за критерий при оценките за подпомагане домакинства, които най-трудно да покриват сметките си за ток, газ и топлинна енергия. У нас енергийно бедни по експертни оценки са над 65% от домакинствата. Само че специализирани изследвания за идентифициране на разпределението на тази категория от населението няма. Как ги разпознават на място институциите, когато дойде време да се дават енергийни помощи (ако изобщо се поддържа такава всеобхватна практика)? Как се планират и разпределят на регионално равнище средствата за помощи?

На тези трудни и неприятни въпроси няма отговор. Трябва да сме наясно: социално мотивираното намаляване на цените на тока е пагубно за енергетиката и в средносрочен план води до ерозия на националната икономика. Днес политическият популизъм печели, но утре всички ние, гражданите данъкоплатци, губим!

****Надявам се най-сетне ДКЕВР да се отзове на неколкото покани за участие в дебат по невралгичната тема за цените на тока. Досега инициативите на Съюза на икономистите и сродни професионални гилдии не бяха удостоени с внимание от регулатора. Не казвам, че нежеланието за срещи се дължи на управленско високомерие; не твърдя, че служителите в Комисията се страхуват от сблъсък с компетентни и реално независими експерти. Поканата се отнася и за всички депутати от енергийната комисия, които в последно време се изживяват като второ правителство: заявяват преди всички специализирани институции кога, как и с колко щяла да падне цената на тока. Посоката е: все надолу!*

Проф. Кръстьо Петков
председател на УС на Съюза на икономистите в България

180 години Менделеев



Тържествено честване по случай 180 години от рождението на Д. И. Менделеев организира Съюзът на химиците в България, Федерацията на научно-техническите съюзи, Националният комитет на Международния съюз за чиста и приложна химия (IUPAC) и Представителството на Россотрудничество в България.

В програмата за честването в Централното управление на Българската академия на науките бе включена среща-дискусия с проф. Наталия Павловна Тарасова, чл.кор. на Руската Академия на науките, вицепрезидент на IUPAC и вицепрезидент на Руското химическо дружество „Д. И. Менделеев“.

Самото честване се проведе в Руския културно-информационен център в София. Присъстваха над 150 души ученици и специалисти

от научни университети и институти, възпитаници на руски учебни заведения, студенти и ученици от столични училища.

Събитието бе водено от председателя на Съюза на химиците в България проф. д-н. Венко Бешков, а въстъпително слово за Д. И. Менделеев изнесе проф. д-х.н. Христо Баларев - председател на Националният комитет на IUPAC.

Основният доклад на тема „Неизвестният Менделеев“ представи Наталия Павловна Тарасова, а академик Димитър Клисурски изнесе слово на тема „Димитрий Менделеев, гений на човечеството и могъщ реформатор“. (слова то публикуваме отделно - б.р.)

Тържественото честване завърши с проекция на филм за живота и делото на Менделеев.



СЛОВО

на акад. Димитър Клисурски

Ще споделя как аз възприемам живота и делото на Менделеев. На мен най-силно впечатление ми правят три неща:

1. **Духовната му мощ и невяротната му работоспособност.** Смелостта и твърдият му, да не кажа чепат, характер. Сестра му, Марья Ивановна, си спомня, че и в последните си часове е държал писалката си в ръка.

2. **Многопосочният му талант.** Случаят е уникален. За мен лично Менделеев е такъв великан в науката, каквито са Нютон и Айнщайн. Но Нютон например е гений с две лица. Открил е вечни закони и същевременно е бил страстен алхимик и безличен сенатор. Менделеев е бил и блестящ учен и увлекателен лектор и

деен общественик.

3. Най-често учените химици са или теоретици, или практици (а понякога нито едното нито

другото). При Менделеев **наука и практика са едно цяло.** Притежавал е изумителна дарба и в двете насоки.

Пак повтарям – Дмитри Иванович е уникален учен в историята на науката.

Няма да навлизам дълбоко в химията. Виждам в залата колеги, които я знаят не по-зле от мен.



Ще припомня само собствената оценка на Менделеев за достиженията му: „Спечелих си име преди всичко с 4 неща: Периодичния закон, изследванията ми върху газовете, върху разтворите и учебника ми „Основи на химията“. Това е цялото ми богатство. То не е взето от друг, а е създадено от мен. Периодичният закон не го застрашава разрушаване, въпреки, че мен искаха да ме унищожат (заличат) особено немците, защото съм руснак.“ Той не е само руснак. Той е неуморим, несъкрусим, всеотдаен руски патриот. Всичко прави за добруването и за могъществото на Русия.

Знаем, че всичко казано дотук е само върха на айсберга. С богатиришки размах той издига руската наука до равнището на европейската и световната наука.

Според митологията всичко, до което се е докосвал царят на Фригия Мидас се е превръщало в злато. Всичко, с което се е захващал Менделеев е водело до нови решения: производ, технология и транспорт на нефта, бездимен барут, подземна газификация на въглищата, руска икономика, изнасяне на руската промишленост в посока на Урал, женско образование, данъчна политика, метрология, модерно земеделие, че до най-подходящия градус на руската водка. И все пак, над всичко се издигат Периодичната система и Периодичният закон. Това не е велико, това е величайшо научно откритие. Такива открития се случват в науката през стотици години. При това Менделеев е единствен автор и не се касае за частлива случайност.

Какво ме впечатлява най-много? Научната смелост на Менделеев да предсказва своята на още неоткрити елементи, така, като че ли ги държи в ръцете си. Дори да оспорва данните на по-сетнешните си откриватели. Изглежда, че смелостта е една от чертите на руския характер. Суворов е казал преди сражението: „Който е смел, ще остане жив, който е още по-смел ще остане цял“.

За професионалния и жизнен път имам само две думи: Борба и труд! На 65 години проучва само за един месец 25 завода и рудници и написва огромен труд. На 67 години разработва проект за изследователски ледоразбивач и се готви да участва в експедиции. Тази гениална личност е пример за непрекъснато развитие. В юношеските си и първите студентски години е бил като всички. Не е детето чудо, като например Моцарт. Сам пише, че е получавал единици и двойки, особено по латински, който е мразел цял живот. Даже е имало опасност да го изключат. Дано младите слушатели не си помислят, че трябва да са двойкаджии, за да станат гении. Все пак на 15 години завършва гимназия. Поощряван от майка си иска да следва. Тук там, там тук накрая се записва в Главния педагогически институт, където е следвал баща му. Постъпил е с ходатайство по-късно от останалите и е трябвало да ги догонва, а и доста време е прекарвал в лазарети. В края на две годишния курс е 25-ти по успех от 28 курсисти. Отбележете, успехът му започва след като повторил две годишния начален курс. Дипломамира се с отличие и златен медал. Без малко Менделеев е щял да стане зоолог. Насочва се към химията след като отхвърлят двете негови зооложки статии с академик Брандт. Първата от тях е „Гризачите в Петербургска губерния“. Знаем, че звучи неудачно, но ще кажа: Когато има нещо да става, то става: На 23 години е вече приват-доцент, на 30 професор, на 35 открива периодичността – едно от най-великите открития в природните науки. У нас, в 21 век, на 35 години си в категорията „млад учен“.

Личният живот на Менделеев не е безоблачен. Несполучлив брак и мъчителен развод с първата му жена. На 43 години се влюбва безнадеждно в 17 годишната Анна Ивановна. (Дай Боже всекиму!)

Получил ли е Менделеев при-

знание приживе? И да, и не. След като оповестил откритието на Периодичността започват споровете за приоритета му. Докато работи с ентузиазъм върху развитието на Периодичната система, негови колеги, включително и акад. Зинин, го съветват да зарече тази работа. Да не си губи времето, а да се захване с нещо по-сериозно и с търсене на цитати.

Знае се, че кандидатурата на Менделеев за академик на Руската академия и за Нобелов лауреат са провалени. Той пропада и на двете места. След изборите в Петербургската академия в протокола е записано само „признат, но не избран“ (Какво голямо признание!). В същност академиците добре са знаели, че кандидатът заслужава пълна подкрепа. Провалът се обяснява с пристрастието на академиците-чужденци – главно немци и настроените срещу групата „реформатори“ и срещу предложителя – друг велик руски химик Бутлеров. Ще допълня, че още през 1874 г. Менделеев е избран почти единодушно за член-кореспондент, а същата академия го е удостоила с пълната Демидовска премия, която е възлизала на 1000 рубли. (Много пари за онова време!)

В чужбина, а също и според руската интелигенция, Менделеев се радва на огромно признание и популярност. Избран е за почетен член на множество научни дружества и академии (включително и на сръбската академия). През 1906 г. е предложен за Нобелова награда. Но в комитета се оказва върляят му опонент Сванте Арениус. Следващата година е предложено отново, на не дочаква решението.

И така, нито академик в собствената си страна, нито нобелист. Но нещо много, много повече – всепризнат уникален гений на цялото човечество с неувяхваща световна слава.

Така аз виждам образа на Менделеев 100 години след рождението му.

Явна дефлация и скрита инфлация

Ако се вярва на статистиката, през последните 10 г. цените на хранителните стоки са се повишили с около 22-23%. Просто няма как това да е вярно. През 2003 г. кашкавал тип „Витоша“ струваше 4,50-4,80 лв., а сега се продава за 11-14 лв. Това е тройно поскъпване или с 300%. Скумрията и по Никулден се продаваше за 3,50 лв., а сега вече всеки ден за над 7 лв. Според някакво обяснение тогава е била черноморска, а днешната е норвежка.

И така стигахме до същността на дефлацията. Тя е израз не само на цената, но и на качеството на продукцията. Свинското месо е по-евтино от рибата, защото прасетата се хранят със стимуланти за бързо наддаване на тегло. Пилешкото месо се помпа с вода до 30% от общото съдържание на стоквата маса. Така, дори да се продава с 20% по-евтино от натуралното, то пак излиза с 10% по-скъпо от него. При този и още много други случаи има скрита дефлация на качеството, което ощетява потребителя ценово и здравословно. Цените на стоките на се съпоставими. На Женския пазар мандарини се продават за 80 ст., в големите търговски вери-

ги – по 1,20 лв., в кварталните магазини – по 1,50 лв. Ако на Женския пазар започнат да се продават по 90 ст., това е поскъпване с 12,5%. При цена 1,30 в големите търговски вериги поскъпването ще бъде с 9,2%, а ако в кварталните магазини започнат да се продават по 1,60 лв., увеличението ще е с 9,4%. Коя е тогава базата за определянето на инфлацията. Същото е, ако поевтиняват с 10 ст. и тогава те формират дефлацията.

Другата въпросителна. Месото, кашкавалът, колбасите не поскъпват с 10 ст., а с левове, ако не са приготвени от растителни добавки или са внос от чужбина с изтекл срок на годност. Как тогава се определя, че при тях има инфлация или дефлация с 0,2%. На практика това означава например обикновен сух колбас със средна цена 12 лв. да поскъпне или да поевтинее с 2-3 ст. Такъв случай няма. Обикновено, ако има нормално търсене за него, цената му се повишава най-малко на 13 лв. Но това не е поскъпване с 0,2%, а с 9,2%. Подобни примери може да се привеждат до безкрай. Следователно възниква въпроса: не е ли определянето на инфлацията и дефлацията една бутатория или

както хората обичат да се изразяват – стъкмистика. Реално определяне на инфлацията или дефлацията може да има само при фиксирани цени за цялата търговска мрежа. Понеже в днешните условия това е невъзможно, следва тези две категории да се определят на базата на потребителска кошница. Сега тя съдържа 655 стоки. Едва ли има домакинство, което за един месец да консумира дори 1/3 от тях, а инфлацията и дефлацията се определят за всеки месец. Поради това те трябва да се определят на базата на реално потребление, а не на общо ценово равнище. Защото няма никакво значение, че филе „Елена“, поради това, че не се купува, цената му е свалена от 34 на 31 лв. И при това положение то остава непродано. Това е все едно да се върнем във времето, когато в потребителската кошница се включваха точене на ножици и акордиране на роял. Както изключително малко хора ползват такива услуги, така за съжаление и много малко могат да си позволят да купуват филе „Елена“. Реалната потребителска кошница съдържа не повече от 50-60 стоки и тя трябва да бъде базата за оп-

ределяне на инфлацията и дефлацията. Не е ясно под каква форма са включени лекарствата, които продължават да поскъпват с ужасяващи, особено за пенсионерите (те най-много ги ползват) темпове. Ако те реално се отчитат, дефлацията практически е невъзможна, а ако някой статистик стигне до такава, това означава, че ползва някаква сбъркана методика, която не е в синхрон с житейската реалност.

Ако влезнете в интернет, ще откриете методика на НСИ за изчисляване на личната инфлация. Според мен това е едно полезно помагало и аз се възползвах от него. Като използвах обаче стандартните форми, така и не успях да достигна до дефлация, а личната ми инфлация винаги възлиза на 17-18%, при положение че пазарувам в тесен кръг магазини, за които мога точно да следя движението на цените в тях. Недостатъкът на методиката е, че в нея не се отразяват цените в здравеопазването, образованието, културата изкуството и развлеченията, а това също са присъщи и необходими потребности. Ето защо тази методика се нуждае от значително усъвършенстване. В нея не са включени

местните данъци и такси, общинските, държавните и съдебните услуги, битовите ремонти.

И накрая, днес всичко се измерва с пари. Време е този всеобщ еквивалент да се внедри и в статистиката. Не да се сочи с колко процента е поскъпнал или поевтинял кашкавала, а черно на бяло да се обяви - с 80 ст. или с 1,20 лв. На това мнение е и Нане Вуте. Той, като влезе в кръчмата, не пита ракията дали е повлияна от инфлация или дефлация, т. е. с колко процента е поскъпнала или поевтиняла. Пита дали стограмката още е на 2,50лв., та да знае с петолевката дали може за си поръча две големи ракии. По същия начин разсъждават повечето пенсионери и работещите с ниски заплати. И тях не ги интересуват процентите на статистиката. Въпреки нейните данни, в магазините не откриват никакви признаци на дефлация. Много от тях даже не знаят значението на този термин, но инстинктивно го свързват с поевтиняване. А всъщност дефлацията буквално не означава понижаване на цените, а е израз на намаленото търсене при съществуващите цени, което ги определя като несъответстващи на платежоспособното търсене. Затова малката инфлация е за предпочитане пред голямата дефлация.

доц. Йордан ВАСИЛЕВ,
д-р по икономика

Патенти в ЕС за 2013 г.

И през миналата година Samsung е запазил най-много патенти в Европа

Лидерът от последните години по брой на запазените патенти в Европа - корейският концерн за потребителска електроника Samsung, е запазил най-много патенти през 2013 г., става ясно от предоставените от Европейската патентна служба данни.

През последната календарна година Samsung е имал 2833 заявки за патенти в Европа. С 1974 заявки Siemens заема второто място пред Philips (1839 заявки) и LG (1648 заявки).

С 266 хил. заявки за миналата година Европейското патентно ведомство обяви нов рекорд. В сравнение с 2012 г. броят на заявките за патенти се увеличила с 2,8%. Броят на издадените патенти нараства с 1,6 на сто до 66 700.

„Търсенето на патентни защити в Европа се повишава за четвърти поред път“, е цитиран президентът на ведомството Беноа Батистели в съобщение за пресата. „Това показва, че все повече и повече компании от цял свят гледат на Европа като първокласно място за иновации. Силното включване на европейските компании в патентноинтензивните технологии подчертава още веднъж централното икономическо значение на тези сектори за растежа и заетостта в ЕС“.

Пет от десетте компании, които заявяват най-много патенти през 2013 г., са от страни от ЕС: Siemens, Philips, BASF, Robert Bosch и Ericsson. По този

начин европейците засилват своето представяне в сравнение с 2012 г. с една позиция. Като цяло 35% от всички заявления за патенти са с произход от една от 38-те държави членки на Европейската патентна организация. 24% идват от Съединените щати, 20% от Япония и 8% от Китай. Сред европейските страни лидер е Германия с 12%, пред Франция (5%), а Швейцария и Холандия имат по 3% от заявките за патенти.

От патентната служба също така посочват, че все повече по-малки потребители се стремят да защитят интелектуалната си собственост. През 2013 г. 29% от кандидатстващите са малки и средни предприятия, а 5,5 на сто – изследователски институции и университети. Делът на големите предприятия е 65,5%.

Повечето заявки Европейското патентно ведомство е получило в областта на медицинската техника (10 668), както и машиностроенето и енергетиката (10 307). Броят на заявките от областта на цифровата комуникация пада на годишна база със 7 процента до 9101. Общо 9059 заявления за патенти са от областта на компютърните технологии, което представлява увеличение от 5 на сто в сравнение с предходната година. 34% от заявленията в този сегмент идват от САЩ, а 31% – от европейските компании.

Активност на различните области според подадени патенти



Федерация на научно-техническите съюзи в България (ФНТС)
 Комисия за работа с младежта
 Съюз на европейски млади инженери – България (СЕМИБ)

Покана

за участие в XII-та Национална младежка научно-практическа конференция
14 - 15 април 2014 г.
 Национален дом на науката и техниката, София, ул. "Раковски" № 108

Дванадесетата Национална младежка научно-практическа конференция дава възможност на участниците да представят резултатите от своите теоретични и експериментални изследвания в областта на техническите, икономическите и аграрните науки и стопанското управление.

Поканват се за участие: доктори, докторанти, магистри и бакалаври на възраст до 35 години, от университети в София и страната, институти на БАН и от фирми, които имат самостоятелни или в съавторство разработки или други трудове с авторски характер, непубликувани до момента.

При съавторство се допуска само един втори съавтор, но водещ трябва да бъде участникът на младежка възраст.

Организация на конференцията

Заявки за участие, резюме и доклад (до 2 бр. на участник) се изпращат във ФНТС до **28.03.2014 г.** на e-mail: **semib@abv.bg** или по пощата на дискета или CD, с една разпечатка, заедно с **рецензия от хабилитирано лице.**

Тематични направления

- **Автоматизация и информационни технологии;**
- **Електроника, електротехника и телекомуникации;**
- **Енергетика и енергийни ресурси;**
- **Металознание и машиностроителни технологии;**
- **Минни науки, геология и екология;**
- **Химически науки и технологии;**
- **Транспорт и транспортни технологии;**
- **Строителство и геодезия;**
- **Аграрни науки и лесотехника;**
- **Хранителни технологии;**
- **Икономически науки;**
- **Маркетинг, мениджмънт и логистика;**
- **Индустриален дизайн.**

Изисквания за оформяне на докладите Резюме

Резюмето не трябва да надвишават 100 думи. Размерът на буквите трябва да бъде 12 pt, с шрифт Times New Roman, Italic.

Доклади

Обем – до 6 стандартни страници, формат А4 (210x297mm), включително фигурите, таблиците и използваната литература, с интервали: отгоре и отляво – 30 mm, отдясно и отдолу – 25mm (текстово поле 155x242 mm). Докладите се представят на български език.

Шрифт на основния текст – Times New Roman, с размер 12 pt и междуредие Single Space.

Заглавие – центрирано с главни, удебелени букви

с размер 12 pt. Под заглавието се изписват име, фамилия и e-mail адрес на автора/ите.

Подзаглавия в текста – центрирани и подчертани;
 Илюстрации – черно-бели компютърни графики и чертежи, поместени на съответното място в текста (в рамките на текстовото поле).

Цветни илюстрации не се приемат!

Таблицы – номерирани вдясно (размер 10 pt, Italic).

Формули – номерирани вдясно от формулата в скоби.

Измерителни единици – означават се съгласно Международната система измерителни единици (SI);

Библиография – цитираната литература се номерира по реда на появяването в основния текст (със средни скоби)

Времетраене при изнасяне – 15 минути.

Селекционна комисия обсъжда, селектира и допуска за участие в конференцията доклади с научен и научно-приложен характер.

Допуснатите за участие доклади се представят лично от авторите им и се публикуват в Сборник, екземпляри от който се депозират в Националната библиотека "Св. Св. Кирил и Методий" и в библиотеките на университетите и институти на БАН. На авторите се предоставя CD с всички доклади от конференцията.

Оценяване на докладите

Селекционната комисия прави класиране на авторите на доклади и предлага най-добрите разработки за удостоверяване с национални награди.

Критериите за оценка на докладите и присъждане на награди са:

- Актуалност;
- Приноси (научно-теоретични, приложни и инженерни);
- Област и обхват на приложимост в науката и практиката;
- Специфични резултати и показатели.

Награди

- **ЕДНА ПЪРВА НАГРАДА:** Грамота и парична премия **300 лв.**
- **ЕДНА ВТОРА НАГРАДА:** Грамота и парична премия **200 лв.**
- **ЕДНА ТРЕТА НАГРАДА:** Грамота и парична премия **100 лв.**

За контакти:

д-р инж. Кремена Дедеянова,
 председател на Комисията за работа с младежта
 тел.: 986 13 79

e-mail: **semib@abv.bg**
 1000 София, ул. "Г. С. Раковски" № 108
 Федерация на научно-техническите съюзи в България

Не се отказваме, въпреки преобладаващото недоверие



Петър Стефанов, Пламен Славчев и Петър Пеев (отдясно наляво) събират интереса на посетителите на Пловдивския панаир със своя електромобил.

В този брой отново ще ви срещнем с иновативни млади хора, номинирани за наградите на Фондация Еврика. Както вече писахме тази година експертното жури не присъди голяма награда в категория "Млад изобретател", но отличи два колектива с грамоти. Едната номинация е за "Електрически автомобил", дело на младежки колектив в състав: Петър Стефанов, Петър Пеев, Тодор Желязков, Деян Иванов и Пламен Славчев. А другата е за "Устройство за дистанционно управление и контрол на електромеханични системи" и изобретение "Електрически симулатор на звукови ефекти за електрически транспортни средства" на Радослав Кацов и Ивайло Ненов.

Ще ви представим идеите и работата на първия колектив, отличен за изобретението "Електрически автомобил", с помощта на младите изобретатели Петър Стефанов и Пламен Славчев, които са приятели от следването си във Висшето транспортно училище "Тодор Каблешков" (ВТУ). И двамата са завършили магистратура по електроинженерство и понастоящем са колеги в "Метрополитен София".

Разкажете ни за вашето изобретение...

От началото на учебната 2012/2013 г. във Висшето транспортно училище "Тодор Каблешков" започна обучението на студенти по нова магистърска специалност "Електромобили". Тя е предназначена за подготовка на специалисти за една иновативна за нашата страна област – електрическият транспорт. Обучението е насочено към усвояване на задълбочени знания и умения, необходими за проектиране, производство и експлоатация на перспективни модели електромобили, както и станции за тяхното зареждане. Освен това, ВТУ е член на Индустиален Клъстер "Електромобили". БАН има договореност с ВТУ за разработване на програми за подготовка на нужните за тази индустрия инженери. Със същата цел се работи и по проекти за технологични центрове, за нови технологии и продукти, за трансфер на ноу-хау.

Под ръководството на проф.

Иван Миленов ние участвахме в проект, който развиваме от няколко години. Самият автомобил, който екипът ни направи тогава и за който получаваме сега награда от фондация "Еврика", е подвижна лаборатория за събиране на данни. Работихме по теоретичната част близо три години. Още половин година отнеха техническата изработка и тестовете. Все още няма интерес от инвеститори към изобретението, но интересът към електромобилите тепърва ще се покачва и ще започне масовото им производство. Ние работим за разгръщането на българската електромобилна индустрия. Иначе прототипът на електромобила бе показан на Пловдивския панаир (2011г.), но нито ниската себестойност, нито екологичността му предизвикаха интерес за инвеститори.

Работите ли по усъвършенстването на варианта от 2010 г.?

Спрямо възможностите си и финансовите средства, с които



→ разполагаме, моделът е развит на 95%. Това, което можем да направим още, е да сменим акумулаторните му батерии с литиево-йонни, които са едва 80 кг, т.е. четири пъти по-леки. Това ще облекчи работата на двигателя – ще намали разходът на енергия и ще увеличи пробег до 160 км, а скоростта до 130 км/час. За целта обаче са необходими 15 000 лв., но никой досега не е изявил желание да инвестира в нашата разработка. "Монбат" АД работи по проекти за технологичен център и ново производство, предназначени за електромобилите. В момента, съвместно с учени на БАН, се правят изпитания на нова оловна батерия с по-висока специфична мощност, която може чувствително да повиши възможностите на колите с ток.

- *Успяхте ли да узаконите автомобила пред държавните органи?*

- Да, още през 2011 г. Но платихме екотакса, което е учудващо, понеже автомобилът няма вредни емисии.

- *А това, че е модел и проект на учебно заведение, не ви ли помогна?*

- Не. Никой не се интересува, така че си платихме и екотакса. Нямахме преференции нито за минаване през технотест, нито през КАТ – изобщо минахме си по общия ред...

„Избрахме да се занимаваме с наука, въпреки че положението никак не е розово и никой не инвестира в наука“ – споделя Петър. На същото мнение е и колегата му Пламен Славчев. Двамата вече работят по нов проект – вариант за охлаждане на електромотор, отоплението и климатичната инсталация на купето.

Снежанка Христова

Български ученици с голямата награда на НАСА



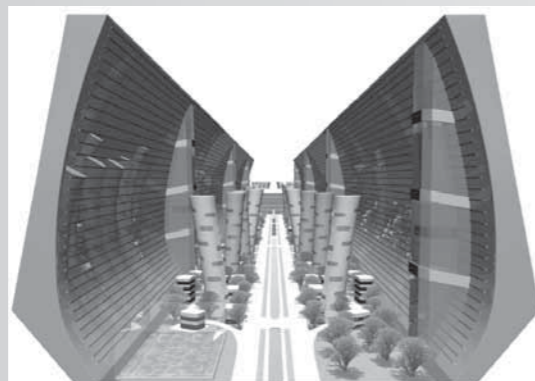
Иван, Наско и Неделчо работят по проекта си във Варненската обсерватория.

Български ученици спечелиха Голямата награда на НАСА в Конкурс за космическа колония с иновативния си проект Green Space (въдъхновен от зелените идеи на Greenpeace). Със своите феноменални решения на проблеми, които и до днес затрудняват големите космически държави, Неделчо Ласков, Иван Попов и Атанас Ковачев се бориха за най-високото отличие в ежегодния конкурс на НАСА за ученици от целия свят – NASA Ames Space Settlement Design Contest.

Проектът на нашите сънародници е бил един от над 600-те изпратени тази година. Те са работили по него в продължение на две години под ръководството на д-р Веселка Радева от Варненската обсерватория

и преподавателката по физика в МГ - Варна, Силвия Захаријева. Основните проблеми, които Green Space решава, са почистването на околоземното пространство от космическия боклук, неутрализирането на опасните астероиди около Земята и разработването на мини за полезни изкопаеми върху тях, както и развитието на редица научни области, за чийто напредък космосът предоставя подходящи условия и нови възможности. Както казват самите ученици, *„Космосът е не само нашето бъдеще, но и бъдещето на децата ни! Длъжни сме да им го предадем в чист, запазен и безопасен вид.“*

Самият проект представлява подвижна космическа станция изградена от 9 пръстена. Всеки един изпълнява определена функция и може да се върти с различна скорост, създавайки различни гравитационни сили. Жилищата на колонизаторите са обособени в най-големия пръстен, проектиран така, че да осигури максимално здравословна и удобна среда. В останалите пръстени се организира и координира събирането на



Тази илюстрация е на петия пръстен, предвиден за живот на хората. Търсен е приветлив дизайн, който да осигури максимално здравословна среда, както и красиви гледки.

Прогноза – м. април

Климатична справка

Април месец се характеризира с големи температурни амплитуди – както при денонощните така и в месечните екстремуми.

Средните максимални температури за месец **април** са между **15 и 20** градуса, а средните минимални – между **4 и 9** градуса. Сухите периоди за месеца са между **1 и 3 април, 14 и 17 април**; валежните периоди: **4-13; 18-29 април**. Нормата за валежите в равнинната част на страната е от 35 до 70 литра, в планинските райони до 100-120 литра на кв.м.

Прогноза

Тази година очакванията са средните температури да бъдат около и над нормата, а сумата на валежите да бъде близка до нормите.

Месецът ще започне с променливо време. На 1-ви, 2-ри и 3-ти април ще се редуват слънце и облаци, а краткотрайни валежи се очакват най-вече в Източна България и планинските райони. Температурите ще са близки до нормата, като през деня ще варират от 11 до 13 градуса на североизток до 20-22 на югозапад. Хладно, с повече облаци и студен вятър, ще бъде край морето. На 4-ти и 5-ти ще се затопли и максималните температури ще са от 18 до 25 градуса. Въпреки това времето ще остане нестабилно – ще има разкъсана облачност, по-значителна в следобедните часове, когато има условия за слаби краткотрайни валежи.

От 6-ти ще настъпи период с по-хладно и влажно време. По-често ще бъде облачно с превалявания. От североизток ще прониква хла-

ден въздух и температурите ще са под нормата – най-често около 13, 18 градуса, в някои дни и по-ниски. По планините преваляванията ще са от сняг. Около 12-ти април ще се изясни и тогава се очакват и последните пролетни слани за по-голямата част от страната. След това времето ще се стабилизира – ще има повече слънце и постепенно ще се затопли, като след 15-ти температурите ще достигат и надхвърлят 20 градуса. Временно захлаждане с краткотрайни валежи се очаква около 17-ти, 18-ти април. Към момент на прогнозата очакванията са за предимно слънчево и топло време през повечето дни на третото десетдневие. Най-голяма вероятност за превалявания ще има към края на месеца, когато нараства възможността от по-силни гръмотевични бури и градушки.

Народна метеорология

Тя включва прогнози за времето, които са основани на традиционните познания и наблюдения върху движението на небесните тела, атмосферните явления, поведението на животните, състоянието на дърветата и растенията. В тях е синтезиран многовековният трудов опит на селския стопанин и обикновено те се предават от поколение на поколение като потвърдено от практиката познание. За април народната метеорология гласи:

Когато има слана през април и е студено, годината не ще да е плодородна. Ако април е дъждовен, годината ще е плодородна.

Симеон Матев,
„ТВ – МЕТ“ 0878155629,
www.meteotv.bg

Издание на Федерацията на научно-техническите съюзи
www.fnts.bg

Главен редактор: Петко Делибеєв
Редактор: Снежанка Христова
тел.: 02/ 988 05 89;
GSM: 088 464 6919; 087 940 6562
no@fnts.bg; info@fpim-bg.org;

Компютърен дизайн: Зора Янчева
Издателство ХВП
1000 София,
ул. Раковски 108, офис 605

В броя са използвани текстове и материали от глобалната мрежа. Препечатването е позволено с позволение на източника.
Годишен абонамент 10 лв

Създадох асоциална мрежа

Стига вече социални мрежи! Време е за нещо, което ще отговори на нуждите на по-необшителните от нас. Става дума за мобилното приложение Cloak (плащ, наметало-невидимка, англ. - бел.ред.) То проследява местоположението на хората, от които искаме да се скрием, и ни уведомява, когато те са наблизо. Създателите му удачно го наричат „асоциална мрежа“, защото са забелязали, че социалната информация, която ни залива отвсякъде, идва твърде много на някои потребители.

За да уточни местоположението на лицата, от които се криете – бивши гаджета, досадни познати или жена ви – при-

ложението черпи информация от Foursquare и Instagram, които по принцип имат за цел точно обратното. Местоположенията и снимките на контактите ни се показват на карта и като списък с подробна и точна информация за това кога и къде се намират отделните хора. Създателите на Cloak уточняват, че не събират данни от Twitter, тъй като те не били особено полезни. „Повечето потребители са изключили настройките си, а дори когато са включени са неясни“, посочват от компанията. Програмистът Брайън Мур съобщи, че скоро екипът ще добави и Facebook към списъка с мрежите, от които приложението черпи информация.



С други думи – скоро ще можете да избягвате абсолютно всички! Какво облекчение, нали?

Източник:
в. Дейли телеграф

ЗАПОВЯДАЙТЕ ПРИ НАС!

Освен със специалисти-консултанти за разработване на проекти, свързани с технологични иновации, финансова политика, патентна защита и др., Федерацията на научно-техническите съюзи ще ви осигури конферентни и изложбени зали, симултанна техника, отлични възможности за провеждане на вашите събития, промоции, коктейли.

Спестете време, средства и енергия като се възползвате се от комплексните услуги на Федерацията и удобните зали от 18 до 300 места, в центъра на София.



Зала №4



Зала №3

Зала, брой места	Делнични дни			Почивни и празнични дни	
	до 2 часа	до 4 часа	над 4 часа	до 4 часа	над 4 часа
Зала №1 62 места	80 лв.	135 лв.	180 лв.	185 лв.	230 лв.
Зала №2 40 места	100 лв.	195 лв.	290 лв.	245 лв.	340 лв.
Зала №3 90 места	150 лв.	275 лв.	350 лв.	350 лв.	425 лв.
Зала №4 300 места (вкл. киномашина)		375 лв.	475 лв.	475 лв.	575 лв.
Зала №105А 54 места	100 лв.	195 лв.	290 лв.	245 лв.	340 лв.
Зала №312 25 места	40 лв.	75 лв.	105 лв.	110 лв.	150 лв.
Зала №108		65 лв.	85 лв.	100 лв.	130 лв.
Гардеробна		50 лв.	70 лв.	85 лв.	100 лв.

Цените са без ДДС!

София, 1000, ул. „Г.С.Раковски“ №108
 Национален дом на науката и техниката
 тел: 02/ 987 72 30; 02/ 987 72 30 БЕЗПЛАТНО
 факс: 02/ 987 93 60